

Samrådsredogörelse till ansökan om tillstånd
vattenverksamhet

Bro över Forsaån och vägskärning

Inom vägplan Väg 50 Nykyrka-Brattebro backe
Askersunds kommun, Örebro Län,
2024-10-02

Trafikverket

Postadress: Box 494, 58106 Linköping

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej Känslig

Dokumenttitel: Samrådsredogörelse vattenverksamhet

Författare: Emma Flokén

Dokumentdatum: 2024-10-02

Ärendenummer: TRV 2024/30227

Kontaktperson: Erik Fransson

Innehåll

Bilagor	3
1 Inledning	4
2 Syfte	5
3 Kombinerat undersöknings- och avgränsingssamråd	6
3.1 Samrådskrets	6
3.2 Samrådets genomförande	7
4 Synpunkter inom samrådet	9
4.1 Länsstyrelsen i Örebro län.....	9
4.2 Askersunds kommun	11
4.3 Vattenmyndigheten Södra Östersjön	12
4.4 Vattenfall eldistribution.....	13
4.5 Örebro läns botaniska sällskap.....	13
4.6 Övriga myndigheter	13
4.7 Enskilda som kan bli särskilt berörda.....	14
4.8 Allmänheten	15
5 Bilagor	16

Bilagor

- 1) Samrådsunderlag
- 2) Protokoll och minnesanteckningar
- 3) Presentation
- 4) Samrådsinbjudan
- 5) Annonser
- 6) Sändlista
- 7) Inkomna skriftliga yttranden

1 Inledning

Trafikverket planerar att bygga om väg 50 mellan Nykyrka (i Motala kommun) och Brattebro backe (i Askersunds kommun) till en mötesfri landsväg. Där vägen passerar Forsaån i Örebro län kommer en bro byggas och norr om bron går vägen i skärning. Forsaån är belägen ca 25 km norr om Motala i Örebro län. Forsaån leder vattnet från Övra-Forsasjön och mynnar i Vättern vid Forsaviken. Forsaån meandrar sig fram i landskapet i en ravin.

Byggandet av bron och bortledning av vatten från skärningen innebär vattenverksamhet. Det är vattenverksamheten i samband med byggandet och drift av bron och vägskärningen som samrådet berör.

Trafikverket avser att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken (1998:808) för:

- Anläggande av bro och väg i vattenområdet
- Fyllning i vattenområdet för igenläggning av befintlig åfåra.
- Grävning i vattenområdet för ny åfåra och i samband med olika arbetsmoment för vägen och bron.
- Tillfällig bortledning av grundvatten när länshållningsvatten pumpas ur schakt för brofundament.
- Permanent bortledning av grundvatten för vägskärning genom jord och berg.

2 Syfte

Samrådsredogörelsen är ett dokument och ett underlag inom tillståndsprocessen som redogör för hur samrådet har bedrivits, vilka synpunkter som inkommit och hur de inkomna synpunkterna har beaktats. Denna samrådsredogörelse kommer vara en del i underlaget inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

Samråd är det första steget i en prövningsprocess för tillstånd vattenverksamhet. Syftet med samrådet är att i ett tidigt skede ta in kunskap om kända eller befarade omständigheter som kan utgöra hinder, klargöra problemställningar och att identifiera samt avgränsa särskilt viktiga frågeställningar att behandla vidare i miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådsprocessen ger även berörda samrådsparter tidig kunskap om planerad verksamhet och möjlighet att påverka inriktning för verksamheten.

Samrådet är en möjlighet att få information avseende planerad verksamhet. Syftet är att fastighetsägare och andra berörda såväl som myndigheter och organisationer kan bidra med sin kunskap om förhållanden som är viktiga att ta hänsyn till i arbetet.

Samtliga inkomna yttranden och övriga handlingar i samrådet, som protokoll, minnesanteckningar osv, finns diarieförda hos Trafikverket, under ärendenummer TRV 2024/30227./

3 Kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd

Samrådet genomfördes som ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd.

3.1 Samrådsrets

Den geografiska avgränsningen av samrådsretsen inför samrådet sommaren 2024 visas i Figur 1. Den röda linjen i Figur 1 visar samrådsretsen som togs fram genom en sammanslagning av påverkansområde för grundvattenavsänkning och buller.

Påverkansområdet för buller baseras på de ljudmässigt dominerande arbetsmomenten inom ramen för vattenverksamheten, vilket har beräknats bli spontning dagtid samt anläggningsarbete kvällstid. Arbetsmomenten har beräknats och jämförts mot riktvärden för att ta fram teoretiska skyddsavstånd. Utanför området riskerar inga riktvärden att överskridas.

Påverkansområdet för grundvatten baseras på analytiska beräkningar enligt SGUs beräkningsmodell 3 för influensområden. Beräkningarna grundar sig på uppgifter om grundvattennivåer, vilket i sin tur ger en uppskattad avsänkning för skärningen respektive brofundamenten. Vidare bygger beräkningarna på hydrauliska parametrar, både från utförda undersökningar och litteraturvärden samt tolkade geologiska förhållanden. Påverkansområdet definieras som 0,1 m avsänkning i jord och 0,3 m avsänkning i berg. Påverkansområde har tagits fram för bygg- och driftskede, både för skärning och brofundament.

Figur 1. Samrådsrets avseende fastighetsägare, verksamhetsutövare och boende. Den röda linjen visar sammanslaget beräknat påverkansområde av buller och grundvattenavsänkning.

3.2 Samrådets genomförande

Trafikverket har under perioden augusti - september 2024 genomfört ett kombinerat avgränsnings- och undersökningssamråd avseende tillståndsansökan enligt miljöbalken. Det genomförda samrådet har omfattat följande:

- Ett samrådsunderlag togs fram inför samrådsprocessen. Länsstyrelsen i Örebro län fick ta del av samrådsunderlaget inför samrådsmötet.
- Den 14 februari 2024 hölls ett tidigt samrådsmöte med Länsstyrelsen. Utifrån synpunkter som framkom på samrådsmötet gjordes mindre uppdateringar av samrådsunderlaget. Den uppdaterade versionen skickades till Länsstyrelsen i Örebro län samt återfinns i Bilaga 1. Minnesanteckningarna från samrådet återfinns i Bilaga 2. Presentationen från samrådsmötet återfinns i Bilaga 3.
- Efter samrådsmötet ändrades omfattning av tillståndsansökan från att endast omfatta byggandet av bron till att även omfatta bortledning av grundvatten vid vägskärningen norr om bron, vilket informerades till Länsstyrelsen skriftligt via mejl den 5 juni 2024.
- Inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 4) samt samrådsunderlaget skickades via e-post den 5 augusti 2024 till myndigheterna som listas i avsnitt 4.

- Inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 4) samt samrådsunderlaget skickades via e-post den 5 augusti 2024 till intresseorganisationerna som listas i avsnitt 4.
- Inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 4) skickades via post den 5 augusti 2024 till de 145 fastighetsägare, verksamhetsutövare och boende lokaliserade inom påverkansområde för buller och grundvattenavsänkning (Figur 1). Sändlistan återfinns i bilaga 6. De har, mot bakgrund av verksamhetens miljöeffekter och utifrån avståndet där dessa kan förväntas märkas i större omfattning (främst buller och grundvattenavsänkning), ansetts vara särskilt berörda. I inbjudan fanns instruktioner om hur ett samrådsunderlag kunde laddas ner via Trafikverkets hemsida alternativt beställas från Sweco och hur skriftliga synpunkter kunde framföras.
- Allmänheten bjöds in till skriftligt samråd via kungörelse i Motala Vadstena Tidning och Nerikes Allehanda den 5 augusti 2024, se Bilaga 5. I inbjudan fanns instruktioner om hur ett samrådsunderlag laddas ner via Trafikverkets hemsida alternativt kunde beställas från Sweco och hur skriftliga synpunkter kunde framföras.
- Askersunds kommun begärde och fick förlängd svarstid till och med den 6 september 2024.

Inkomna synpunkter under samrådet redovisas i fulltext i Bilaga 7. En sammanfattning av synpunkterna samt Trafikverkets bemötande redovisas i avsnitt 4.

4 Synpunkter inom samrådet

I detta avsnitt sammanfattas de synpunkter som inkommit inom det kombinerade undersöknings- och avgränsningssamrådet, samt Trafikverkets bemötande av inkomna synpunkter. Inkomna synpunkter från berörda myndigheter och intresseorganisationer presenteras i sin helhet i Bilaga 7. För myndigheter som deltog i samrådsmötet den 14 februari 2024 återfinns framförda synpunkter i minnesanteckningarna som utgör Bilaga 2.

Följande myndigheter bjöds in till samrådsprocessen:

- Askersunds kommun
- Askersunds kommun: VA-ansvarig
- Havs- och vattenmyndigheten (HAV)
- Kammarkollegiet (inkom ej med yttrande)
- Länsstyrelsen i Örebro län
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Naturvårdsverket
- Riksantikvarieämbetet
- Räddningstjänsten i Nerike (inkom ej med yttrande)
- Samhällsbyggnadsförvaltningen Sydnärke (inkom ej med yttrande)
- Statens geotekniska institut (SGI)
- Samrådsyttrande Sveriges geologiska undersökning (SGU)
- Skogsstyrelsen
- Vattenmyndigheten – Södra Östersjön

Följande intresseorganisationer bjöds in till samrådsprocessen:

- Örebro läns Botaniska sällskap
- Naturskyddsföreningen Askersund (inkom ej med yttrande)
- Ornitologiska föreningen (inkom ej med yttrande)
- Sportfiskarna Örebro (inkom ej med yttrande)
- Vätternvårdsförbundet (inkom ej med yttrande)

4.1 Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län lämnar den 30 augusti 2024 skriftliga synpunkter avseende miljö kvalitetsnormer, påverkan på grundvatten, innehåll i kommande miljö kvalitetsbeskrivning samt naturmiljö. Yttrandet presenteras i sin helhet i Bilaga 7. Nedan följer en sammanfattning.

Miljö kvalitetsnormer

Forsåån kommer från och med 2027 vara en vattenförekomst och omfattas av miljö kvalitetsnormer.

Påverkan på grundvatten

Länsstyrelsen begär underlag till de hydrogeologiska bedömningarna som gjorts gällande påverkan på grundvatten, samt tydliggöranden av hur stora osäkerheterna är.

Naturmiljö

Länsstyrelsen påtalar behovet av att utreda om området är ett uppväxtområde för flodnejonöga, samt efterfrågar en bedömning av huruvida den planerade verksamheten kan påverka arten negativt. Länsstyrelsen framför också önskemål om ekologisk kompensation i det fall att bron inte kan utformas på ett sätt som innebär en mindre negativ påverkan på vattendraget.

Innehåll i kommande miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen framför att följande bör tas med i kommande miljökonsekvensbeskrivning:

- Beskrivning av risken att föroreningar sprids i grundvatten på grund av ändrade strömningsriktningar vid bortledandet.
- Vilka åtgärder som planeras att sättas in om det påträffas föroreningar i länsvatten.
- Förtydligande gällande resonemang om påverkan på grundvattenförekomsten i förhållande till länshållningsvatten samt en utförlig beskrivning av eventuella planerade åtgärder.
- Redogörelse av om befintliga grundvattenrör är tillräckliga för kontroll av grundvattennivåer i byggskedet då Forsaåsens miljökvalitetsnormer inte får försämrats.
- En karta där det tydligt framgår hur långt påverkansområdet sträcker sig i relation till grundvattenförekomsten.
- Presentation av fler alternativa tekniker och en motivering av vald teknik utifrån 2 kap. 3 § miljöbalken.

Trafikverkets svar:

Information om Forsaås kommande miljökvalitetsnormer kommer att beskrivas i kommande MKB.

Underlag till de hydrogeologiska bedömningarna kommer att beskrivas i ett kommande hydrogeologiskt PM.

En bedömning kommer att göras om risk föreligger för påverkan på arten flodnejonöga.

Trafikverket kommer att se över möjligheten för att göra åtgärder som kan gynna miljön och arterna på platsen. Förslag på åtgärder kommer att presenteras i kommande MKB.

Inför kommande MKB kommer Trafikverket utföra en riskanalys på länshållningsvattnet och eventuella risker samt åtgärder kommer beskrivas.

En karta över påverkansområdet och grundvattenförekomsten kommer att tilläggas MKB:n.

Bästa möjliga teknik har presenterats och beskrivits i vägplanen för Väg 50, vilket också kommer att beskrivas i kommande MKB.

4.2 Askersunds kommun

Askersunds kommun begär förlängd svarstid till den 6 september, vilket Trafikverket medger. Kommunen lämnar den 5 september 2024 skriftliga synpunkter avseende vattenskyddsområde, påverkan på grundvatten, spridning av föroreningar, naturmiljö, bro och formalia. Yttrandet presenteras i sin helhet i Bilaga 7. Nedan följer en sammanfattning.

Vattenskyddsområde

Askersunds kommun framhåller vikten av att Vänerens vattenskyddsområde respekteras under byggtiden.

Påverkan på grundvatten

Askersunds kommun påtalar att Trafikverket bör beskriva hur vattentillgången i intilliggande markägares och boendes brunnar säkras i alla skeden och hur de berörda hålls skadelösa om problem uppstår.

Spridning av föroreningar

Askersunds kommun anser att beskrivningen av risker för spridning av föroreningar är för defensiv. Kommunen anser att Trafikverket måste sanera gruvhålet från dumpat avfall. Kommunen anser att förslaget att upprätta ett kontrollprogram och vidare, vid behov täta bergsprickor är för reaktivt med tanke på närliggande brunnar, Vänerens vattenskyddsområde och dess betydelse som dricksvattentäkt.

Naturmiljö

Kommunen anser att det tydligt bör framgå i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen hur naturmiljön kommer att påverkas samt hur den nya åfåran ska utformas.

Bro

I handlingarna framgår det att en gångstig kommer ledas under bron, kommunen anser att den bör anläggas på ett sätt så att den även håller god standard för cykeltrafik.

Formalia

Miljöavdelningen vid Samhällsbyggnad Sydnärke önskar ta del av provtagningar i mark och vatten som gjorts.

I samrådsmaterialet står det att Forsa ligger i Västergötlands län, men det ligger i Örebro län.

Askersunds kommun betonar att det är viktigt att Trafikverket håller en dialog med markägare och närboende.

Trafikverkets svar:

Vattenskyddsområdet och naturmiljö kommer att hanteras i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Underlag till de hydrogeologiska bedömningarna kommer att beskrivas i ett kommande hydrogeologiskt PM.

Trafikverket kommer att hantera frågan om sanering av gruvhålet i det kommande arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

Trafikverket noterar önskemålet om anpassning av bron för cykeltrafik och hanterar frågan vidare i kommande skede.

Felaktig information om Forsaåns placering kommer att rättas till i kommande handlingar.

Trafikverket noterar synpunkter om god dialog med markägare och närboende.

4.3 Vattenmyndigheten Södra Östersjön

Vattenmyndigheten (Bilaga 7) vill upplysa om att vattendraget Forsaån är en preliminär ytvattenförekomst (med ID-nummer WA10539618) och

därmed kommer bli en ytvattenförekomst när vattenförekomstindelning och miljö kvalitetsnormer fastställs vid beslut i Södra Östersjöns vattendelegeration år 2027. Påverkan från sökt verksamhet på vattendraget bör därför värderas utifrån de bedömningsgrunder som återfinns i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2019:25 samt HVMFS 2019:25. Om kraven i bedömningsgrunderna inte kan följas behöver ytterligare skyddsåtgärder vidtas för att verksamheten ska vara förenlig med miljö kvalitetsnormer för vatten.

Trafikverkets svar:

Ytvattenförekomster i området kommer att beskrivas och även eventuell påverkan kommer bedömas i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

4.4 Vattenfall eldistribution

Vattenfall framför att de har elanläggningar inom aktuellt område, men inga konflikter mellan intressen kommer att uppstå. Vattenfall har därför inget att erinra (Bilaga 7).

Trafikverkets svar:

Trafikverket noterar informationen.

4.5 Örebro läns botaniska sällskap

Örebro läns botaniska sällskap framför önskemål om att förändringar som görs i vattendraget utformas för att kunna bidra positivt till miljön, och framför i övrigt att sällskapet inte har några invändningar utifrån de inventeringar som gjorts (Bilaga 7).

Trafikverkets svar:

Trafikverket kommer att se över möjligheten för att göra åtgärder som kan gynna miljön och arterna på platsen. Förslag på åtgärder kommer att presenteras i kommande MKB.

4.6 Övriga myndigheter

Länsstyrelsen Östergötland avstår från att yttra sig.

HAV avstår från att lämna synpunkter på underlaget.

MSB avstår från att yttra sig i ärendet.

Naturvårdsverket avstår från yttrande i ärendet.

Riksantikvarieämbete avstår från att lämna yttrande och hänvisar till Länsstyrelsen som företrädare för de statliga kulturmiljöintressena.

SGI avstår från att yttra sig i samrådet.

SGU avstår från att lämna platsspecifikt yttrande i ärendet.

Skogsstyrelsen framför att inga av Skogsstyrelsens formellt skyddade områden berörs.

4.7 Enskilda som kan bli särskilt berörda

Ett yttrande inkom från enskilda som kan bli särskilt berörda den 29 augusti 2024 (Bilaga 7). Yttrandet lyfte:

- Synpunkter på vägplanen.
- Synpunkter på buller från vägtrafik.
- En önskan om garanti för att vattenbrunn/avlopp fortsättningsvis kommer att fungera.
- Påpekan om att det i inledningen står att Forsaån ligger i Västergötland.
- Önskan om bättre upplösning på bilder i kommande handlingar.
- Frågan om när byggnationen av bron påbörjas.

Trafikverkets svar:

Synpunkter som rör vägplanen och buller från vägtrafik avser inte vattenverksamheten och behandlas därför inte i detta ärende.

Påverkan på vattenförsörjningen och eventuell påverkan på brunnar kommer att utredas och beskrivas i kommande miljökonsekvensbeskrivning och teknisk beskrivning. Om en enskild brunn påverkas av vattenverksamheten kommer detta att hanteras av Trafikverket.

Felaktig information om Forsaåns placering kommer att rättas till i kommande handlingar.

Trafikverket kommer att säkerställa bättre upplösning på bilder i kommande handlingar.

Tidpunkt för byggstart av bron tillhör inte vattenverksamheten och hanteras därför inte i detta ärende.

4.8 Allmänheten

Ett önskemål inkom om att få samrådsunderlaget skickat (Bilaga 7). Vederbörande har fått samrådsunderlaget som pdf och länk till Trafikverkets hemsida.